

Analyse af behov for fritidsguider i Ishøj kommune

*Udarbejdet af Mette Hjarsø Boyd, Psykolog i PPR
December 2014*

Det er hensigten med rapporten at afdække, hvorvidt det kunne være relevant at etablere en ordning, hvor frivillige hjælper unge handicappede til at indgå i almene fritidstilbud. En del af de unge går til dagligt i særlige undervisnings- og fritidstilbud. Hvis det blev muligt for de unge at indgå i almene fritidsaktiviteter, vil de således være en del af nogle aktiviteter med andre ikke-handicappede unge. Tanken er således at skabe muligheden for øget inklusion. Spørgsmålet afhænger af, hvorvidt de unge og deres forældre mener, at dette vil hjælpe deres børn ind i fritidsaktiviteten, og hvorvidt man i fritidsaktiviteterne kan se mulighederne i at etablere en sådan ordning.

Rapportens analyse bygger på interviews med udvalgte kommuner med fritidsguideprojekter, internetresearch, forældreinterviews samt interviews med udvalgte fritidsklubber og foreninger i Ishøj.

Andre kommuners måder at bruge fritidsguider på

Første del af analysen er en undersøgelse af andre kommuners erfaringer med fritidsguideprojekter. Den bygger på internet-research samt interviews med udvalgte kommuner.

Målgrupper

Der er stor variation i målgruppen og aldersspredningen heri hos andre kommuners fritidsguideprojekter. Overordnet set kan målgrupperne inddeles i 4 typer:

- Alle børn og unge uden fritidstilbud
- Børn og unge med nydansk/minoritetsbaggrund
- Udsatte børn og unge
- Børn og unge med diagnoser

Fritidsguidens opgaver

Fritidsguiderne er en blanding af en foreningskonsulent og en pædagogisk støtteperson. Fritidsguiden skal dels have et overblik over de muligheder der er i det lokale foreningsliv, dels være i stand til at afklare den enkelte brugers ønsker og drømme samt yde den støtte vedkommende har behov i forbindelse med realiseringen af disse. Eksempelvis i opstarten af det nye foreningsliv.

Fritidsguidens konkrete opgaver:

- tage kontakt til familien
- tage på hjemmebesøg og fortælle om aktivitetstilbud samt vejlede til et rigtigt valg
- tage kontakt til foreningen for at finde ud af pris, træningstider og/eller evt. træningsudstyr
- tage på foreningsbesøg med familien og/eller barnet/den unge
- skabe tryghed for barnet omkring opstart
- i nogle tilfælde at følge barnet til aktiviteten og støtte til at blive en del af foreningslivet, hvor mange tilrettelægges individuelt.
- evt. hjælpe med at søge økonomisk støtte (et 'fritidspas') som dækker op til ½ års kontingent og evt. indkøb af sportsudstyr.
- have opfølgende snak med familien og/eller den unge

Varigheden af forløbet og indsatsen varierer meget afhængigt af målgruppen. Særligt børn med diagnoser/handicap samt udsatte børn og unge kræver ofte flere ressourcer at opstarte og inkludere i almene fritidstilbud.

Forskellig organisering

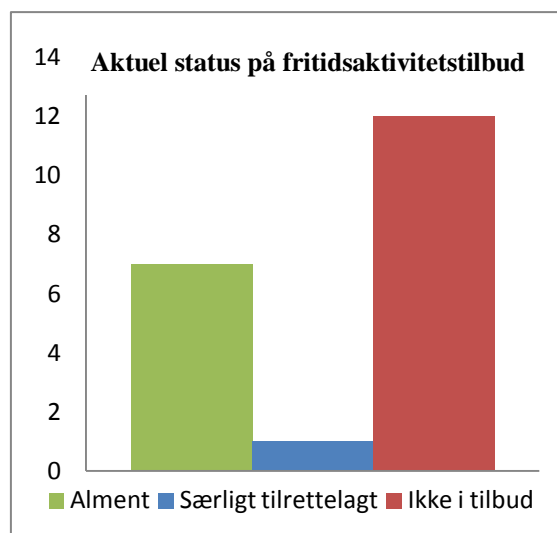
Der er meget forskelligt, hvordan fritidsguide projekterne er organiseret. I nogle kommuner er det frivillige, som varetager *hele* fritidsguide-processen fra den indledende start og til barnet er inkluderet i foreningslivet. I andre kommuner (f.eks. i Viborg kommune) er der fastansatte *fritidsguider*, som står for den indledende vejledning og frivillige *fritidsvenner*, som står for at følge barnet/den unge til fritidsaktiviteten. Flere steder bliver de frivillige klædt på til opgaven via et kursus i at være fritidsguide.

Erfaringer fra andre kommuner

Nogle af udfordringerne i fritidsguideprojekterne er rekruttering og fastholdelse af frivillige, hvorfor nogle kommuner har fastansatte fritidsguides til at supplere de frivilliges indsats. En udfordring når det gælder målgruppen af børn og unge med diagnoser er, at det er svært for nogle af foreningerne at rumme børn med diagnoser, hvis ikke de følges af fritidsguider. I Slagelse er dette f.eks. forsøgt imødekommet med fodboldhold for børn med særlige behov, og i Viborg har en håndfuld drenge eksempelvis en fast tilknyttet fritidsven, som følger dem i skydeklubben. Flere kommuner lægger vægt på, at valget af den rette aktivitet er afgørende for at det er en succes, både for den unge og foreningen.

Undersøgelse blandt familier i Ishøj

Nedenstående analyse bygger på forældreinterviews med 20 (ud af 26 kontaktede) udvalgte forældre til unge, der får specialundervisning eller anden specialpædagogisk støtte i skolen. De unge har forskellige fysiske og psykiske handicaps/diagnoser (så som ADHD, autisme, retardering, hørenedsættelse, sclerose etc.). Familierne er udvalgt ud fra en vurdering af, at de unge formodes at have gavn/behov evne til at kunne indgå i almene fritidsaktiviteter.

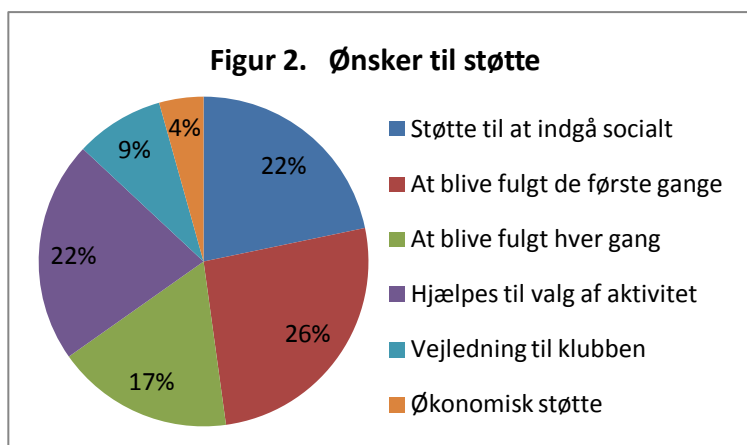
Nuværende og tidligere fritidsaktiviteter

I 60 % af de adspurgte familier går den unge pt. ikke til en fritidsaktivitet, hvorimod 40 % af de unge er allerede i et fritidstilbud. Af de aktive unge går 88 % almene tilbud og 12 % er særligt tilrettelagt tilbud (såsom el-hockey for kørestolsbrugere).

Af dem, der tidligere har gået til en fritidsaktivitet, var 64 % var et alment tilbud. De hyppigste årsager til at tidligere almene fritidsaktiviteter ikke lykkedes er ifølge familierne, at den unge havde det svært socialt og at klubberne ikke var klædt på til at håndtere/varetage børn med særlige behov.

Hvad skal der til for at lykkedes?

Når familierne spørges om, hvad der skal til, for at den unges deltagelse i fritidsaktiviteten bliver en succes, er de tre primære svar: 1) støtte til at indgå i de sociale fællesskaber i foreningerne, 2) at blive fulgt de første gange for at blive hjulpet 'i gang', samt 3) hjælp til valg af aktivitet. Hertil nævnes vejledning af fritidsklubben til at inkludere de unge med særlige behov. 3 af familierne vurderer, at deres barn ikke kan indgå i et alment tilbud, men ønsker et særligt tilrettelagt tilbud (f.eks. svømme-hold el. ridehold). På

baggrund af erfaringer fra andre kommuner vurderes det dog også, at en guidning i valg af aktivitet ift. den unges særlige behov, vil være en afgørende faktor for succes.

Relevans af fritidsguideprojekt

65 % af de adspurgte forældre mener, at et fritidsguideprojekt kunne være relevant i forhold til at hjælpe deres barn i gang med en fritidsaktivitet. Heraf ønsker 3 familier et særligt tilrettelagt tilbud og ikke et alment tilbud. De 35 % af forældrene, der ikke vurderer projektet relevant for dem, er de familier hvor den unge allerede deltager i en fritidsaktivitet, eller at den unge ikke har overskud/energi til yderligere aktiviteter udover nuværende skole- og fritidstilbud.

Forældrenes erfaringer med fritidsaktiviteterne/klubberne

Flere af forældrene har positive erfaringer med karateklubben på Strandgårdsskolen, som var et særligt tilrettelagt projekt under Dansk Handicap Idrætsforbund. Nogle forældre fortæller også, at de oplever nogle af sportsklubberne som værende meget konkurrenceorienteret, hvor rummeligheden ift. til unge med særlige behov ikke vægtes højt. Der er således meget blandede erfaringer med specifikke tilbud/aktiviteter.

Foreningernes erfaringer og perspektiver

Som et sidste led i undersøgelsen er forskellige fritidsklubber/foreninger¹ i Ishøj interviewet omkring hvad deres erfaringer er ift. børn og unge med forskellige psykiske og fysiske handicaps, samt om de er interesseret i at være en del af et evt. fritidsguideprojekt i Ishøj kommune.

Information om vanskeligheder/handicap

Når foreningerne spørges omkring deres erfaringer med at inkludere børn og unge med fysiske eller psykiske handicap, bemærker størstedelen af foreningerne, særligt ift. psykiske handicap, at det er sjældent, at de får at vide direkte, at et barn f.eks. har en ADHD diagnose. Mange af vurderingerne er derfor baseret på en "fornemmelse" af at den unge har nogle særlige behov/vanskeligheder. Dette bevirker, at der ofte ikke tages særlige hensyn eller gives ekstra støtte, hvilket både kan have fordele og ulemper. Kun én forening melder, at de ingen erfaringer har med målgruppen.

Erfaringer med inklusion af unge med psykisk eller fysisk handicap

Flere foreninger har gode erfaringer ift. til at inkludere unge med særlige behov. Disse er bl.a. foreninger, hvor der er tydelige rammer og struktur indlejret i klubbens/sportens organisering og i selve aktiviteten, så som boksning. I Ishøj skytteforening har de bl.a. gode erfaringer med børn med opmærksomhedsvanskeligheder og har fået tilbagemelding fra forældre, at det har god effekt på de unges skolegang. Andre succeshistorier er f.eks. spejderne, hvor der er få deltagere pr. hold. Flere forældre til unge som går til spejder fortæller også, at spejderklubben har gode erfaringer ift. at inkludere børn med særlige behov. Dette peger på, i tråd med erfaringer fra andre kommuner, at matchet eller valget af aktivitet ift. den unges vanskeligheder er en væsentlig faktor ift. succesraten. Flere foreninger har også haft særligt tilrettelagt hold eller overvejer at starte hold for børn med særlige behov.

Andre foreninger pointerer, at de er drevet af frivillige kræfter og at trænerne ofte er unge og ikke har erfaringer og/eller viden ift. at støtte børn med særlige behov. En evt. viden om hvordan den unge bedst støttes til at kunne indgå bliver derfor meget personafhængigt (og til en vis grad 'tilfældig').

---

¹ Følgende klubber er interviewet: Ishøj Svømmeklub, Ishøj Hockey klub, Ishøj Karateklub, Ishøj Bokseklub, KFUM Ishøjerne, Ishøj skytteforening, Ishøj badminton klub, Ishøj Bordtennis klub, Thorslunde-Ishøj idrætsforening fodbold,

Flere af foreningerne efterlyser mere viden på området, særligt hvis de skal indgå i et samarbejde med et fritidsguideprojekt. På baggrund heraf kunne et led i et fritidsguideprojekt også være en indledende vejledning af klubben ift. den pågældende unges særlige behov.

Interesse for medvirken i et fritidsguideprojekt

De fleste af talspersonerne i foreningerne udtrykker, at projektet lyder som en god ide, og at de potentielt gerne vil indgå i et samarbejde med et fritidsguideprojekt. Dog udtrykker mange også en bekymring ift. om de kommer til at mangle ressourcer, hvis der kommer for mange børn med særlige behov. Flere understreger, at foreningerne er drevet af frivillige, og at de ønsker, at der med projektet også følger ressourcer til at støtte de unge. Det vil derfor være væsentligt, at have en dialog med foreninger omkring denne bekymring i forbindelse med et evt. fritidsguideprojekt. To af foreningerne udtrykker bekymring ift. til at indgå i samarbejde, og mener ikke at de er rustet til at kunne tage imod unge med særlige behov.

Opsummering

I andre kommuner er der stor variation i målgruppen samt i organiseringen af fritidsguideprojekterne. Nogle af udfordringerne i fritidsguideprojekterne er rekruttering og fastholdelse af frivillige, hvorfor nogle kommuner har fastansatte fritidsguides til at supplere de frivilliges indsats. En udfordring, når det gælder målgruppen af børn og unge m. diagnoser, er, at det er svært for nogle af foreningerne at rumme børn med diagnoser, hvis ikke de følges af fritids guider. Det er derfor væsentligt at tage en løbende dialog med foreningerne. Flere kommuner lægger også vægt på, at valget af den rette aktivitet er afgørende for at det er en succes, både for den unge og foreningen.

Blandt de adspurgte familier var 60 % af de unge pt. ikke involveret i en fritidsaktivitet. Og 65 % af de adspurgte forældre mener, at et fritidsguideprojekt kunne være relevant i forhold til at hjælpe deres barn i gang med en fritidsaktivitet. Heraf ønsker 3 familier et særligt tilrettelagt tilbud. Der er synes således at være en interesse og et behov blandt de adspurgte familier. Størstedelen af foreningerne er også positive overfor et muligt projekt. Dog udtrykker mange af foreningerne også en bekymring ift. om de kommer til at mangle ressourcer. Det vil derfor være væsentligt, at have en dialog med foreningerne omkring denne bekymring i forbindelse realiseringen af et evt. fritidsguideprojekt.